

Sisyphos og de politiske partier

Taler

Ragna Nielsen

1 «Rien ne dompte la conscience de l'homme, car la conscience de l'homme c'est la pensée de Dieu.» «Intet betvinger menneskets samvittighed, for menneskets samvittighed, det er Guds tanke», sier Victor Hugo.

5 Der var engang en konge i Korinth som het Sisyphos. Han maa tydeligvis ha været en begavet og meget virksom mand og i flere henseender en fortræffelig hersker i sit rige. Saaledes fortælles det at det var ham som riget skyldte sine fremskridt i handel og skibsfart. Men han var egennyttig, forslagen og listig og satte sig ved flere leiligheter op mot guderne. Derfor blev han i underverdenen
10 efter døden regnet blandt de store forbrydere. Hans straf var at han uten stans og hvile maatte rulle en uhyre tung sten opover en brat bakke. Hver gang han stønnende og træt hadde faat den op til kanten, rullet stenen ned igjen.

Og digterne som ikke visste, hvilken forbandelse der var over den arme Sisyphos,
15 undret sig og sa:

«Hvad kan han ville med sin sten deroppe?

Vil han et tempels fundament sætte?

20

En varde reise mellem klippens toppe

til tegn for fjedet paa den øde slette?»

25 og naar de fik vite at det var en straf for hans liv paa jorden sa de:

«Den arme Sisyphos! De strenge guder

har lagt en rastløs higen i hans indre.»

Sisyphos skulde lide under forbandelsen til han forstod hvad hans synd som styrer hadde været. Hvad hadde han forbrudt? Han hadde handlet umoralsk og visste dog i sin samvittighet at han handlet mot den guddommelige vilje. Han,
35 som alle i landet saa op til og som hadde saa megen magt og indflydelse, hadde derved draget den offentlige bevissthet, hele samfundet, nedover, hadde demoraliseret samfundet. Det var hans store synd.

Akkurat som Sisyphos bærer landenes politiske partier sig ad. Og derfor gaar det
40 samfundene i de civiliserte lande som det gjør.

Et land maa ha en bestemt politik og være sig denne politik bevisst og bekjendt for at kunne bevare sin stilling likeoverfor andre stater. Men de enkelte individers forskjellige meninger maa ikke snøres ind i tvangstrøie. De maa ha frit
45 lov til at bevæge sig, uttales av den enkelte, dømmes av den enkelte i landet. Uten aandelig frihet ingen utvikling.

Men hvorledes bærer de politiske partier sig ad?

50 Akkurat som Sisyphos i Korinth. Det gjælder for partiet at faa magten og først og fremst bruke den til egen fordel. Derfor maa ingen i partiet virke for anden mening, for anden sak end den som tillates av partiets program. Tankerne i hver enkelt mand i partiet maa ikke frit flagre ut og omkring for kanskje at utvides, at forædles, at forandres. Nei, det gjælder snarere at skjule sandheten for sig selv,
55 ikke høre efter samvittigheten, tvinge sine meninger til at bli de samme som partiets.

Paa den maate vokser intet aandelig liv.

60 Det er en politik som er umoralsk for det enkelte menneske og for det hele folk, det er demoraliserende for alle partier. Og paa den maate kan der aldrig bli fremskridt i landet, naar hver ny generation vokser op i den demoraliserende politiske luft og influeres av den.

65 Likesom Sisyphos aldrig fik den tunge sten til at ligge, den ramlet ned igjen av sig selv, saaledes vil ingen ny generation, som tilhører de politiske partier, faa verdens samfund hævet, forbedret. Den ældre generation fordærver gang paa gang, gjennom aarhundreder, hver ung og sangvinsk ny generation ved den

70 umoralske fordring: Arbeid for partiet, stem for det, finder du at noget er
usandt, uriktig, maa du stemme for det allikevel, du maa gjøre det, for det, det
gjælder om, er at partiet beholder magten i landet. Sisyphos vilde bli ved at være
konge, partipolitikeren vil bli ved at ha magten. Derfor er den civiliserte verden
ikke kommet videre. Og kommer aldrig videre, hvis ikke lovene for et lands
75 politik blir forandret.

Der er dem som sier at der snart vil komme en stor forandring paa jorden.
Mange forhold vil bli anderledes, og der tales om at politik vil bli noget andet
end før. De politiske partier vil ikke staa imot hinanden, de har lov til at være av
80 forskjellig mening i saker, men med love for hvor langt uenigheten kan gaa.

Først maa det da vel almindelig erkjendes at det er likesaa demoraliserende for
politikere at handle mot samvittighetens stemme som retskafne mennesker
synes det er for ikke-politikere. Og det maa erkjendes at denne offentlige
85 forsyndelse har paavirket alle samfund i den civiliserte verden og sænket
niveauet i alle lande.

De styrende kan ikke ta Gud med i sit arbeide, i sit liv, naar de skal handle mot
sin samvittighet. De har været dygtige, har utført meget arbeide, men været
90 aldeles likegyldige for hvorledes arbeidets utøvelse virket paa folkets aandelige
liv.

Intet politisk parti som har hat ledelsen i Norge, har magtet «at bygge tempel»
for det norske folk. Venstrepartiet begyndte saa vakkert engang og mange unge
95 hjerter banket av fryd og begeistring. Men saa grep magtbegjær, forfængelighet
og verdslighet høvdingerne. Stenen rullet ned igjen, de unges begeistring
slukkedes, og det samme tomme, jordbundne kav og stræv uten ideelt formaal
begyndte hvert aar paany.

100 Der fandtes ikke i Norge en kraftig, aandsfylt mand, som tok Gud med i sit
arbeide og bad: «Bruk mig, Gud! Dit arbeide og det alene vil jeg gjøre. Saaledes
som jeg føler det i min samvittighet vil jeg handle. Din vilje, saan som jeg
forstaar den, vil jeg utføre». Derfor fik politikerne ingen velsignelse av sit
arbeide. Verden tok dem.

105

Gud gir ikke belønning, selv for dygtig arbeide, naar fremgangsmaaten er
syndig. Og det er syndig av dem som skulde forstaa bedre, at opdrage den ene

110 generation efter den anden til at fornegte sin overbevisning og altsaa gjøre det som er umoralsk forat ens eget politiske parti kan tilrane sig og beholde makten.

Det er dette som har været gjort i Norge, kanskje i alle lande¹. Og derfor har vi det som vi har det.

115 Kanske vi kan haabe paa at en kraftig Guds stridsmand vil staa frem hos os og indprente det norske samfund et par sandheter:

Der blir aldrig fremskridt i det land, hvor hver ny generation fordærves av en umoralsk politik.

120

Det kan aldrig bli uten indflydelse paa et menneskes karakter og aandelige liv at maatte følge sit politiske parti i alt, - ogsaa der hvor hans samvittighet absolut sier nei.

125 Ingen maa tvinges til at handle mot sin samvittighet. Det vilde være let for Gud at sætte sin vilje igjennem. Men Gud tvinger ingen. Derved gir han os den visshet at vi ikke har lov at bruke aandelig tvang mot medmennesker.

130 Naturligvis er der mange som smiler haanlig av den tanke at et land kunde leve og styres uten politiske partier. Men vær ikke for sikker paa at ikke utviklingen gaar den vei. Det er da ingen naturnødvendighet at et samfund, et land, skal styres av partier som staar fiendtlig likeoverfor hinanden.

135 Det ser ut som det var en naturnødvendighet for gutter at slaas, men vi vet de kan opdrages til at la det være. Saaledes kan det ogsaa gaa med et samfund. Man kan ialfald tænke sig en anden og mere tilfredsstillende ordning end nu.

Ja, endnu er det kun en tanke. Ja vel, men hvem vet?

140 «Tu n'es encore qu'une étincelle, Demain tu seras le soleil!» «Endnu er du kun en gnist, men imorgen blir du solen», sier Victor Hugo.

Ja, Gud give os det!

145 Hvad det maa ha været for Sisypnos, da Jesus Kristus kom til ham i underverdenen, friet ham ut av elendigheten og talte milde, kjærlige ord til ham,

saanne som Sisyphos aldrig hadde hørt. Og Jesus, som vet hvad der glæder
menneskenes hjerte, smilte til ham og sa: «Vet du hvad en digter har sagt om
150 dig, Sisyphos:

Han har en trøst: Han kjæmper ei forgjæves!

naar stenen styrter i den steile bakke,
155 og naar den atter gennem uren hæves,

den knuser stedse dog en øgles nakke.

160 Tænk hvor mange mennesker du har frelst fra fæle smerter, min egen ven. Du
kan tro de er taknemmelige mot dig. For de øgler hørte ikke til de uskadelige.»

Da smilte Sisyphos.

165 ¹ Læs for eksempel «John Vernøy» av Vachell.

170

Kilde

Nielsen, Ragna: Sisyphos og de politiske partier. Kristiania 1922.

175

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/sisyphos-og-de-politiske-partier>

180

185